

gled ga

■ Občasnik Gledališča Koper in Obalnih galerij Piran ■
■ Letnik XIII ■ Številka 4 ■ Oktober 2015 ■
■ Brezplačni izvod ■ ISSN 1854-0449 ■

Premiera
v Gledališču Koper

Živci

Lara Jankovič

Pokrpati življenje

Jure Ivanušič

**Srečna do konca
svojih dni**

Urška Taufer

**Prve korake hočem
narediti sama!**

Gledališče Koper in KD Simba

Adam Szymkowicz – Zala Sajko, Katja Pegan Živci (Nerve)

Prevajalka
Režiserka
Scenograf

Kostumografinja
Avtor scenske glasbe
Koreograf
Lektorica

Oblikovalec svetlobe
Asistentka režije
Asistentka
kostumografije

Urška Sajko
Katja Pegan
Jaka Ivanc
Katja Pegan
Franc Kramperšek
Mateja Čibej
Mirko Vuksanović
Miha Krušič
Irena Androjna
Mencinger
Jaka Varmuž
Zala Sajko

Anja Ukovič

Igralci:

Susan
Elliot
Glas Lutke
Glas Dicka

Lara Jankovič
Jure Ivanušič
Mojca Fatur
Jožef Ropoša

Tonski tehnik **Alen Kump**. Lučni tehnik **Alen Hrvatin**. Rekviziter **Ivo Štokovič**.
Vodja tehnike **Milan Percan**, odrski mojster **Franc Kramperšek**. Oblikovalka maske **Tina Humar**.
Izdelava scene **Franc Kramperšek**. Odrska tehnika **Roman Šantek** in **Jure Zrinski**.
Garderoberka **Anja Ukovič**.

V predstavi so uporabljeni songi iz muzikalov *Cabaret* (*Cabaret, Mein Herr*: avtor glasbe **John Kander**, avtor besedil **Fred Ebb**), *Chicago* (*All That Jazz*: avtor glasbe **John Kander**, avtor besedil **Fred Ebb**), skladba *Sway* (avtorja glasbe **Luis Demetrio** in **Pablo Beltran Ruiz**, avtor angleškega besedila **Norman Gimbel**) in skladba *Love Me Tender* (glasba in besedilo **Ken Darby**, **Elvis Presley**).

Premiera
16. oktobra 2015 ob 20. uri
v Gledališču Koper

Sezona 2015/2016
Uprioritev 3

Pokrpati življenje

Pogovor z Lara Jankovič

Foto: Jaka Varmuž

Komičnost hollywoodske različice komedije o paru, ki se spozna na spletni klepetalnici in se nato prvič sestane v živo, bi najbrž izvirala iz situacij, v katerih bi junaka neuspešno prikrižala svoje slabosti, medtem ko Szymkowiczova komičnost izhaja morda prav iz priznanj njunih slabosti. Sta Susan in Elliot zato posebneža, nekakšna »outsiderja«?

Sta posebneža, in če ne bi bila vsaj malo drugačna, besedilo in predstava ne bi bila zanimiva. Toda njuna posebnost ni le v naštevanju njunih slabosti, ki jih razkrivata drug pred drugim (ob tem se pogosto spomnim na očeta, ki mi je vedno, ko sem se na sveže zaljubila in se na vso moč trudila, da bi se fantu predstavila v najlepši luči, svetloval, naj fantu najprej predstavim vse svoje slabosti in reveža, če bo te dobro prenesel, nagradim s svojimi dobrimi lastnostmi), temveč v razkrivanju njunih intimnih dejstev, ki bi jih mi sami zaupali le redkim. V njuni posebnosti ju združuje tudi njuna predzgodba, saj v odnos vstopata ranjena, pa tudi kot osebi s psihičnimi težavami; te sicer poskušata obvladovati, in četudi sta ves čas »na robu«, si želita ustvariti iskren odnos, ki temelji na medsebojni privlačnosti. Problem nastane seveda takrat, ko se ta dva posebneža, ki sta se spoznala v spletni klepetalnici, prvič srečata ter zaradi različnih »valovnih dolžin« potrebujejo kar uro in pol, da se sporazumeta vsaj o tem, da sta si všeč.

Lara Jankovič — dramska igralka, šansonjerka, voditeljica, ljubiteljica tanga in flamenka. Po enajstih sezonah, ki jih je preživela na odru SNG Nova Gorica, se je jeseni leta 2007 odločila za samostojno umetniško pot. V tem času je kot gostja nastopila v SSG v Trstu, MGL, Gledališču Glej, Café teatru, PG Kranj in Špas teatru ter pripravila tri glasbene monodrame: *Kot jaz* (zlata medalja za najboljšo monodramo na festivalu Monodrame in pantomime v Zemonu, nagrada za igro na moskovskem festivalu Zlati vitez, 2008), *Sirup sreče* in *Kabaret zlatih let ali Cuba Libre*. Izdala je tri zgoščenke: doma *Pred vami stojim gola* (2004), *Na kožo zapisane zgodbe* (2010), v Beogradu *Moja ljubav nema granica* (2014). Večkrat je nastopila na Festivalu slovenskega šansona, večeru šansona *La vie en rose*, na Šansonfestu v Zagrebu ter kot posebna gostja Arsena Dediča in Gabi Novak na koncertu v Slovenski filharmoniji. Z Juretom Ivanušičem, Darjo Švajger in Romano Krajncan je nastopila na 25 koncertih z naslovom *Večer šansonov in zim zelenih melodij*. Zadnje štiri sezone igra v predstavah Gledališča Koper. Za vloge, odigrane v sezoni 2012/2013, je prejela primorsko gledališko nagrado tantadruj.

Kmalu zatem, ko Elliot vstopi v gledališko garderobo, očita Susan, da ni takšna kot v »mejlih«, ki so bili »bistri, brihtni in pač dobri«. Ali nismo največji sovražniki sami sebi prav takrat, ko se trudimo drugim prikazati v najboljši luči?

Ni nenavadno, če se trudimo pokazati svoje dobre lastnosti, in ni narobe, če si ob prvem srečanju želimo zapustiti dober vtis. Žalostno pa je, če to zaradi nesamozavesti počnemo vse življenje in če zaradi želje, da bi ugajali partnerju, pozabimo nase in živimo zunaj sebe. Takrat lahko tudi zbolimo. Tudi Susan je preveč popuščala partnerjem in jim dovolila, da so upravljali z njo. Zaradi tega se je od odnosov ogradila in ob srečanjih privolila le v spolnost, ne v odnos, ki bi zajemal tudi čustva.

Verjamete, da se človek v spletni klepetalnici lahko tudi že zaljubi? Zdi se, da Susan in Elliot v dogajanje vstopita z določeno simpatijo.

Tako kot papir tudi računalniški zaslon prenese vse. Zgodi se, da se zaljubiš v besede nekoga le zato, ker so te mojstrsko zapisane in si si o njihovem avtorju ustvaril romantično podobo, ki jo je dobra fotografija dopisovalca le še podžgala. A pomembno je, kaj se zgodi v prvih trenutkih srečanja, kakšna je medsebojna kemija, kakšna je energija, kako se tvoj donedavni dopisovalec odziva v različnih in na prvi pogled nepomembnih okoliščinah. Šele takrat

lahko spoznaš, da si zapisane besede razumel napačno ali da si od njih pričakoval preveč. Tudi jaz sem si nekoč dopisovala. Najini zapisi so bili iskreni, od sreče me je nosilo po zraku, toda ko sva v »pogovorih« prešla na načela in vrednote v življenju, sem spoznala, da sva si preveč različna. Nisva se srečala, spoznala pa sem, da se v pisano besedo lahko hitro zaljubiš.

Susan dvomi o uspešnosti razmerja z Elliotom, toda vedno znova si hoče dokazati, da zmore biti v razmerju. Zakaj potreba po takšnem dokazovanju?

Susan je ranjeno bitje, ki »dela na sebi« in se trudi živeti normalno. Neznosno si želi ljubezni, pozornosti, rada bi pokrpala svoje življenje ter zaživela v izpolnjujočem in zdravem razmerju. Vsi stremimo k temu! Socialna bitja smo in ljubezen je velik del naših življenj, če že ne največji. Četudi Susan reče, da si hoče dokazati, da zmore biti v razmerju, to repliko razumem kot željo hrepenečega bitja po tem, da bi z njim nekdo lepo ravnal.

Je njena nenadna želja po »svobodi« in razmerju, v katerem bi se z Elliotom »samo dobivala«, odraz strahu pred končnim zbližanjem, strahu pred poljubom?

Tako kot si neznosno želi razmerja z Elliotom in se obenem zaveda, da tega morda ne bo sposobna, saj so se njena razmerja vedno izjalovila – sama pravi »nočem, da postane grdo« – se boji tudi poljuba. V poljub so vedno vpeta čustva, in tega se Susan zaveda in boji. Poljub je začetek vsega, spolnost lahko mine tudi brez čustev. Elliot ji je vseh, boji se, da bi s poljubom znova zašla v vrtinec odnosa, v katerem bi se

partnerju preveč prepustila in podredila. Boji se, da bi jo Elliot dušil, zato hoče svobodo, pa tudi terapevt, ki ga obiskuje, ji je najbrž svetoval, da mora v nov odnos vstopiti previdno.

**Samopoškodovanje, bulimija, depresija ... Ni to v nasprotju s sicer prikupno podobo uspešne kaba-
retne pevke in plesalke?**

O tem sem veliko razmišljala in ugotovila, da prvo ne izključuje drugega; Susan ni zvezda, ni izjemno uspešna kabaletna plesalka in pevka, ob nočnem delu na samomorilski liniji je nastopanje samo eden od načinov preživljanja. Toda prav nastopanje ji omogoči, da na odru »zbeži« v drug svet in tam zaživi življenje, ki si ga zaradi pomanjkanja samozvesti v resničnem svetu ne upa živeti. Samozavestna in privlačna je zato Susan samo na odru. Ob njenem liku sem večkrat pomislila na znameniti igralki, mamo in hčer, Judy Garland in Lizo Minelli; na odru sta bili samozavestni, popoln glas in stas, zasebno pa občutljivi, nesrečni in zapiti. Lastne šibkosti sta skrivali za plesom, petjem, nastopanjem, in to počne tudi Susan.

**Ostaniva za trenutek še pri kabaretu. V Szymkowicz-
evem izvirniku je dogajanje postavljeno v živahen
newyorški bar, v katerem Susan – da bi izrazila svoja
trenutna občutja – pleše ob glasbi iz džuboksa.**

**V priredbi besedila požete uspešnice iz muzikalov ...
Te še vedno ilustrirajo njena razpoloženja?**

»Če sem jezna, ali če kdo vpije name«, pravi Susan, »si v glavi izmislim plesno koreografijo.« V izvirniku te koreografije res ilustrirajo njena trenutna občutja, naše glasbene točke pa so

manj ilustrativne, a so z dogajanjem vseeno povezane. Prvi song, *Cabaret*, gledalca uvede v gledališče-kabaret, v katerem Susan nastopa, hkrati pa ilustrira naša življenja, polna vzponov in padcev, dobrega in slabega. *All That Jazz* vabi v jazz club ali kabaret ter nakazuje privlačnost med že nekoliko opito Susan in Elliotom. Vidimo, da jo Elliot seksualno močno privlači in da bi bila z več samozvesti sposobna narediti prvi korak. *Bye, bye Mein Herr* je točka, ki ilustrira njen dvom o zvezi z Elliotom; ker je takrat jezna in prizadeta, je song tudi tokrat na mestu. Imeli smo srečo, da so songi, ki še vedno predstavljajo njen notranji svet, dobro »sedli« v predstavo in so tudi dramaturško upravičeni.

**V zadnjih uprizoritvah Gledališča Koper gostujete
predvsem v vlogah, ki zahtevajo kar nekaj glasbenega
daru in pevskega znanja. Ste se našli v igralsko-
pevskih vlogah?**

Delo v gledališču že vrsto let združujem s petjem pa tudi plesom. Zaradi vse večje priljubljenosti glasbenega gledališča med občinstvom sem svoje znanje izpopolnila prav na pevskem področju, in rečem lahko, da se danes v takšnih vlogah počutim odlično. Res je, da tistega, ki je dober na enem področju, tudi v gledališču vedno enostransko ovrednotijo, a zavedam se, da mora tudi koprsko gledališče preživeti in da za to potrebuje uspešnice. Direktorica Gledališča Koper Katja Pegan je prepoznala vse moje igralske in pevske zmogljivosti ter jih znala dobro izkoristiti. In zato sem ji hvaležna. ■
Miha L. Trefalt

Foto: Jaka Varnuž

Srečna do konca svojih dni

Pogovor z Juretom Ivanušičem

Foto: Jaka Varmuž

Verjamate v prvi poljub? Da ta pove vse, da se vse »začne in konča z njim«, da se v njem skriva prihodnost para?

V *Živcih* se ta predpostavka izkaže za pravilno. Ura in pol predstave je namreč ura in pol preverjanja te teorije, v kateri morata – da bi prišla do poljuba – Elliot in Susan »predelati« svojo zgodovino in frustracije. Verjamem, da teorija zdrži, a le v primeru, če je človek osvojen vseh svojih iluzij, sanjarij, pričakovanj in strahov. V vsakdanjem življenju ta teorija najbrž ne doživi veliko potrditev, in tudi moje izkušnje ne govorijo v njen prid.

»Težko te je prebrat« je Elliotov očitek Susan, a bralec/gledalec ob njegovem liku nehote pomisli enako? Kdo je Elliot? Je res patološki zasledovalec ali le eden od mnogih, ki ne želi živeti brez ljubezni in brez partnerja?

Tudi Elliot je samo človek, ki se bori z neizpolnjenimi željami in razbitimi odnosi. Ranjen je, ker ga je zapustila partnerica, in zato dovzeten za vse, kar bi lahko omililo to izgubo. Res je, da zasleduje svoje bivše, a to še ne pomeni, da je patološki zasledovalec. Napako je storil v emotivni nabitosti, njegova bivša ga je zato prijavila in dvakrat je dobil prepoved približevanja. Verjemite, njegova reakcija je povsem človeška, poznam jo iz lastnih vzgibov in izkušenj. V nasprotju z običajnimi smrtniki je Elliot človek, ki si upa opazovati lastna čustva in zmore potovati sam vase. Ve, da je egocentrik, a tega ne skriva; ve, da ne živi po družbeno sprejemljivih merilih, toda priznava, da je »življenje na robu« bolj zanimivo. Kot tak je pravo nasprotje Susan in prav iz njunih konfliktov, predvsem pa nasprotij družbenih, socialnih in osebnih vzorcev, v katere sta oba ujeta, izhaja absurдна komičnost besedila. Elliot živi v

svetu, ki je drugačen od njenega, in kljub temu, da se privlačita, morata najprej čez vse blokade, ki jih postavljata predse ter drug pred drugega.

Lahko v hrepenenju in želji po tem, da si ljubljen, ljubezen postane »projekt«?

Zagotovo. V besedilu ne gre za naključno srečanje dveh neznancev, ki postaneta ljubimca, temveč za načrtovan zmenek. Ljubezenski odnos je projekt za oba, le vzroki, zakaj vstopata v odnos, so različni. Elliot hrepeni po resnični ljubezni, po poljubu, ki bi zapolnil praznino, po odhodu svoje bivše. Odvisen je od odnosa, ne zna biti sam, biti mora v razmerju, zaradi česar v odnose ne vstopa tako kot vstopa večina, temveč mora končano razmerje v kar najkrajšem času nadomestiti z novim. V tem smislu je tudi za Elliota ljubezenski odnos – projekt.

Oba v odnos vstopata previdno, vsekakor po svoji poti in z različnimi pričakovanji? Susan išče nekoga, ki bi jo »uravnovesil«, Elliot nekoga, ki bi mu »otežil življenje«. Ne zveni to zadnje nekoliko nenavadno?

Je odklon to, da priznaš svoje nenavadne lastnosti, ali to, da skrivaš in zanikaš svoje »nenormalne« vzorce, vzgibe, želje? Elliot prizna, da ima panične napade, je depresiven in nekoliko paranoičen; priznava, da si želi nekoga, ki mu bo otežil življenje, toda že v naslednjem trenutku pove, da s tem ne misli na težavno osebo, ampak na partnerja, okoli katerega bi lahko skoncentriral svoje življenje, osebo, na katero bi lahko »obesil« svoje težave in probleme. Elliot se ne spreminja, in to je tudi vzrok, da so ga partnerice vedno zapustile. Raje poišče sorodno dušo, ki bo takšno življenje lahko razumela in sprejela. Kdo je potemtakem sploh normalen? Če bi vzeli pod drobnogled na videz »normalne«

Jure Ivanušič – gledališki in filmski igravec, pianist, šansonjer in režiser.

Po študiju dramske igre na AGRFT v Ljubljani in klavirja na Visoki šoli za glasbo in scenske umetnosti v avstrijskem Gradcu je bil šest sezon član Drame SNG Maribor. Od leta 2003 je v svobodnem poklicu. Na slovenskih gledaliških odrih je ustvaril različne karakterne vloge, za katere je prejel najvišje nagrade in priznanja tako doma kot v tujini. S Petrom Žigerjem je ustvaril predstavo *Zadet kabaret* (najboljša predstava SNG Maribor v sezoni 1997/98), z Markom Vezoviškom pa predstavi *Od tišine do glasbe* (do danes že več kot 350 ponovitev) in *Prešern Kabaret* ter scenarij za televizijski film *Lepo je biti Mozart*. V njem je odigral deset vlog in prejel Vikendov gong ustvarjalnosti. Kot koncertni pianist je izvajal dela Liszta, Chopina ter Mozarta z orkestrom Mariborske filharmonije. Z Vanesso Redgrave je nastopil na Unicefovih koncertih v Londonu, Sirakuzi in Varšavi, od leta 1992 redno koncertira z Radetom Šerbedžijo. Napisal je tudi 'recesijsko opero' *Evstahij in Jekaterina* ter scensko glasbo za predstavo *Črne maske* ob odprtju Primorskega poletnega festivala v Kopru 2000. V Gledališču Koper smo ga v sezoni 2007/2008 ob Desi Muck spoznali kot soavtorja kriminalne komedije *Božični večer* v režiji Katje Pegan.

odnose, bi hitro ugotovili, da je v njih veliko patologije. Svetla stran odnosa med Elliotom in Susan pa je ta, da zmoreta spregovoriti tudi o svojih globokih strahovih in velikih pričakovanjih in da drug drugemu odpirata temna, nedostopna področja svoje psihe. To omogoči medsebojna privlačnost, instinkt, ljubezen. Če drug drugega ne želita izgubiti, morata privoliti v kompromise, tudi v zadnjega – poljub.

Je lahko to, kar imenujete »svetla stran odnosa«, ta odprtost tudi način, kako drug drugemu čim prej zlesti pod kožo?

Seveda obstaja tudi ta možnost, saj preprosti dialogi v besedilu ponujajo možnosti različnih interpretacij in je zato besedilo zahtevnejše, kot se zdi ob prvem branju. Zanimivo je, da besedilo gledalcu ponudi paleto čustvenih stanj, izsiljevanj, manipulacij, razočaranj, obupa ... za kar mnogo parov včasih potrebuje dvajset, trideset let. Nenehno imam občutek, da je avtor besedilo napisal po nekem resničnem dogodku, ki je v besedilu seveda modificiran, a ima resnično podlago. Oba lika sta namreč napisana zelo življenjsko in imata zelo jasna značaja.

Kako naj razumemo glas lutke, ki Elliotu prigovarja, da je strahopetec in bedak? Je to njegovo nekdanje dekle?

Medtem ko Susan v izvirniku pleše, se Elliot pogovarja s svojo lutko. Njegov nahrbtnik, poln lutk, je metafora za nerešene odnose iz prejšnjih razmerij in ga bo – vse dokler ne bo srečal nove partnerke, s katero bosta vstopila v nov odnos – nosil s seboj. Slovenskemu gledališkemu okusu je takšna metaforika morda tuja, toda ameriška dramatika rada uporablja kvazisimbolistične in kvazimaterialistične elemente evropskega gledališča z začetka 20. stoletja. V edinem prizoru z lutko v naši predstavi se je Elliot tudi fizično reši, kar pomeni, da se je s pomočjo Susan na simboličen način rešil

s kom bo odšla na zmenek, s kom v posteljo, in ona je ta, ki Elliotu postavlja testna vprašanja. Elliot pa je tisti, ki se ne ulovi v njene zanke, tisti, ki prepozna testna vprašanja in se nanje odzove naravno, človeško. Z neposrednostjo in odkritostjo, ki za Susan ni prijetna, jo doobra razoroži. V tem je srž njunega razmerja.

Tako kot Susan se tudi Elliot v predstavi izrazi s pomočjo glasbe. Izraža klavirski vložek v prizoru z lutko Elliotova čustva?

Klavirski vložek lahko potrjuje dejstvo, da je Elliot nekdanji pianist, vendar smo ga v predstavo vključili zato, da bi v prizoru z lutko z njim nakazali prelom s preteklostjo – tudi z uničeno kariero pianista – in obenem nakazali, da se pred njim odpira drugačna prihodnost, v kateri bo morda znova sedel h klavirju. Glasba, ki jo igram v tem prizoru, je improvizacija na temo, ki jo preigram z ozirom na svoja čustvena stanja v dialogu z lutko.

Ste se kdaj vprašali, kaj se je zgodilo z Elliotom in Susan po njunem prvem poljubu, »s katerim se vse začne in vse konča«?

Prepričan sem, da sta imela srečno življenje, saj sta se že na prvem srečanju spoznala bolje kot mnogo parov ali zakoncev v desetletjih. Prvi pogoj vsakega trdnega, trajnega, uspešnega odnosa je komunikacija med partnerjema. Odrasla, zrela komunikacija! Te danes ne poznamo več, obnašamo se kot najstniki: pootročeno, pomehkuženo, podrejeno, brez trdnih in jasnih stališč, brez spoštovanja do različnih mnenj in drugačnih pogledov. Le tista dva, ki znata zrelo graditi odnos, spoštovati medsebojne razlike, sklepati kompromise, predvsem pa biti v odnosu enakovredna, bosta znala ohraniti zdrav medsebojni odnos. Elliot in Susan sta postala »uravnovežen« in zadovoljen par. Verja-

Foto: Jaka Varnuž

svoje preteklosti. Ali lutke, ki jih izdeluje, predstavljajo vse njegove nekdanje partnerice, ali le tiste, s katerimi je odšel na zmenek, v tem trenutku ni več pomembno.

Elliot v nasprotju s Susan, ki se ne mara, ljubi samega sebe. Omenili ste, da je egocentrik in da je posesiven, zato sprašujem, ali je sploh sposoben resnično ljubiti?

Za njun odnos je pomembno le to, da sta se našli žrtvi. Susan išče nekoga, ki jo bo znal voditi, nekoga, ki bi znal biti njen gospodar, čeprav je ona tista, ki vodi igro; ona se odloči,

mem, da sta znala premostiti vse prepade, predstavljati vse vrtnice, previdno obpluti vse čeri odnosa in da sta srečno živela do konca svojih dni. ■ **Miha L. Trefalt**

Adam Szymkowicz (1977) – ameriški dramatik in scenarist.

Formalno se je izobraževal na znani newyorški umetniški šoli Juilliard School, kjer je leta 2007 pod mentorskim vodstvom dramatičarke in scenaristke Marshe Norman in dramatika Christophera Duranga leta 2007 tudi diplomiral.

Njegove igre so bile uprizorjene v ZDA, Kanadi, Angliji, na Nizozemskem in v Nemčiji, izšle pa so pri založbah in v zbirkah Dramatists Play Service, Samuel French, Playscripts, Original Works Publishing, Indie Theater Now in drugih. Od skupaj več kot 40 napisanih dramskih besedil jih je v knjižni ali elektronski verziji izšlo enajst. Igro *Živci* (Nerve) je Szymkowicz napisal v sezoni 2003/04, prvič je bila uprizorjena v New Yorku leto dni pozneje, v knjižni izdaji pa je izšla pri založbi Dramatists Play Service leta 2006.

Adam Szymkowicz ima poleg pisanja dramskih besedil in scenarijev še eno strast. Rad intervjuva gledališke ustvarjalce (dramatike, igralce, režiserje) in intervjuje z njimi objavlja na svoji FB strani in blogu. Zadnji objavljeni intervju (11. oktober 2015) ima zaporedno številko 797!

Prvič v Gledališču Koper Urška Sajko – prevajalka

Urška Sajko je diplomantka dramaturgije in scenskih umetnosti na AGRFT v Ljubljani. V prvem letniku je sodelovala pri študentskem festivalu ekspresionističnih enodejank *Prezir*, v sklopu katerega so uprizorili njen eksperimentalni performans *Berači*. Od leta 2010 do 2013 je objavljala v akademskem časopisu *Oderuh*, poleti 2012 je pisala za časopis *Arena*. Bila je članica skupine G-FART, ki je imela v sezoni 2012/2013 rezidenco v gledališču Glej, bila je soavtorica in ena od nastopajočih v *Kabaret Kurac: Demoni*. Od leta 2013 deluje kot sodelavka univerzitetne in kulturne redakcije na Radiu Študent. Prva bralna uprizoritev njenega besedila *Ne moreš spati?* je bila na 48. festivalu Borštnikovo srečanje (2013). Leta 2014 je uprizoritev doživelo njeno dramsko besedilo *Vsi smo krivi!* v Trubarjevi hiši literature. Kmalu zatem pa je izšlo njeno dramsko besedilo *Fuj, vlačuga!*, ki je bralno uprizoritev doživelo v tovarni Rog. Lani je postala članica društva *Večstranskih literarnih ustvarjalcev* in tudi obiskovala večmesečne društvene delavnice dramskega pisanja *Inkubator*. Septembra 2015 se je vpisala na magistrski študij scenaristke.

Foto: Jaka Varmuž

Prve korake hočem narediti sama!

Pogovor z Urško Taufer pred krstno uprizoritvijo njene mladinske igre *Kako osvojiti fanta (4 simpl koraki)*

Foto: Jaka Varmuž

Čeprav je glavni motiv vašega besedila srednješolska ljubezen, je to hkrati tudi neprizanesljiva kritika šolskega sistema, kakor ga spoznavamo skozi humorne monologe, prizore v učilnici in songe. Ste si »prizore« izposodili na svoji nekdanji ljubljanski Gimnaziji Poljane? Vse, kar ste lahko prebrali v besedilu ali boste videli v predstavi, se je v resnici tudi zgodilo. Zgodba je izmišljena, liki in situacije pa so resnični. Tudi dialogi z učiteljicami so resnični in so do pike natančno potekali tako, kot so zapisani. Bili so namreč tako absurdni, da sem si jih takrat zapisala in so mi zdaj prišli prav. Torej ne morem govoriti o kritiki, ampak o opisu. Strinjam pa se, da je situacija kritična. Profesorjem danes ni lahko: nanje pritiskajo starši otrok, zaradi vse večjih pravic učencev in dijakov imajo bolj in bolj zvezane roke, in ker morajo slediti učnim načrtom, je pouk nezanimiv. Ne želim posploševati in reči, da je šolski sistem slab, toda nekaj je z njim narobe. Prelistajte samo srednješolsko berilo! V njem izveste, kdaj in kje se je kdo rodil, kaj je bila po poklicu njegova mama, kdaj je izdal prvo zbirko in njen naslov. Ne boste pa izvedeli, da je bil v zaporu, da se je trikrat ločil in je imel osem nezakon-skih otrok. To je to, kar mladega človeka lahko pritegne. Suhoparnost, ki vlada v šolah, je uni-

Urška Taufer (1990) je spomladi z nastopom v magistrski uprizoritvi Genetovih *Služkinj* končala študij dramske igre na AGRFT. V času študija je nastopila v Fitzgeraldovi drami *Veliki Gatsby* (MGL, 2014/15) in Molièrovi komediji *Tartuffe* (SNG Nova Gorica, 2014/15). Prejela je dve nagradi: akademjsko nagrado zlatolaska za dramsko besedilo *Ona* in študentsko Prešernovo nagrado za igro v diplomskih predstavah *Zdaj letim*, po motivih Bertolta Brechta (2014) in 1981 Simone Semenič (AGRFT in Gledališče Glej, 2014). *Kako osvojiti fanta (4 simpl koraki)* je njeno prvo uprizorjeno besedilo v profesionalnih gledališčih.

Lovro Finžgar, Patrizia Jurinčič in Ilija Ota so dramski igralci, donedavna sošolci Urške Taufer na AGRFT v Ljubljani ter vsi, razen Ilije, tudi magistri dramske igre. Čeprav se bodo njihove poti najbrž kmalu razšle, je trem med njimi po »4 simpl korakih« v koprskem gledališču še enkrat uspelo zbrati igralske moči in skupaj nastopiti v novi produkciji Cankarjevega doma za mlade.

čujoča. Šolamo se od 6. do 25. leta starosti po osem ur na dan in pedagogi bi morali biti pozorni na to, kaj počnemo tretjino dneva. Dober profesor te lahko za nekaj navduši za vse življenje.

Ste imeli v šoli težave?

Zamenjala sem štiri osnovne šole, in to ni preprosto, skupine se ustvarijo, in preden si sprejet ... A težav z učenjem nisem imela, bila sem odličnjakinja. V srednji šoli sem imela sem en sam problem: bila sem »problematična«. Bila sem zelo občutljiva, in morda je prav zaradi te občutljivosti prišlo do »problematičnosti« in upornišva. Dobivala sem opomine, metali so me iz šole, že prvi dan srednje šole so me tri profesorice vrgle iz razreda. Imela sem pač dolg jezik.

Opomba, zapisana v gledališkem listu, da je vsakršna podobnost namerna, nekoliko zbode ...

Zbode? Opomba meri na to, da so se stvari dejansko zgodile. Kdor se bo prepoznal v besedilu, bo vedel, da stvar ni naključna. Laura je Majina sošolka in prijateljica v besedilu, toda Laura je tudi pravo ime moje prijateljice, ki ima po navadi »simpl« rešitev za moje ogromne probleme ... Naj se ve!

Vzporedno z zgodbo, kako v »4 simpl korakih« osvojiti fanta, besedilo tematizira družinsko življenje in se dotakne socialnih tem; ima poštar, Laurin oče, ki izgubi službo in zato zažge pošto, kaj skupnega s Poštarjem, besedilom, ki ste ga napisali za diplomsko nalogo?

Ima. Gre za istega poštarja, le da ga zdaj spoznamo z vsem njegovim družinskim ozadjem. Poštar je bil nekoč spoštovan poklic, saj je na dom prinašal pokojnine, pozdrave prijateljev in sorodnikov, danes pa prinaša le še odpovedi in položnice. Zame je poštar primer spremembe časov in razčlovečenja. Mehaniziranost človeka.

Tudi zasnova Majine družine izhaja iz vaše lastne izkušnje s starši?

Smeš. Tudi pri nas doma je za božične praznike vedno pestro, a Majini starši so med študijem predstave postajali vse manj in manj podobni mojim.

Majini starši se v igri ločijo, Laurini poskušajo znova zaživeti skupaj, oboje pa se zdi klavrn portret povprečne slovenske družine. Je v slovenskih družinah res vse tako črno?

Ne gre za klavarno podobo, pri obeh družinah vendarle prepoznavam željo, da bi njuni člani živeli skupaj. Pri vseh je opaziti željo po ljubezni in pripadnosti, le da stvari ne potekajo tako, kot bi si oni želeli. Prav želja, da bi ustvarili videz srečne družine, je tista, ki njihovo srečo onemogoča.

Že drugič ste avtorica besedila in hkrati tudi njegova interpretka, kar je zagotovo prednost. A vendar – se v tem skriva tudi past? Morda ta, da se lahko vaše razumevanje besedila preveč razlikuje od režiserjevega? Biti avtor besedila in obenem njegov interpret je prednost. Problem pri igri je včasih ta, da se

vsak igralec ukvarja samo s svojim likom in nima pregleda nad dogajanjem in odnosi. Če pa si tudi sam avtor besedila, natančno poznaš in razumeš odnose med liki, na vajah ne počneš odvečnih stvari, ne iščeš »zunaj«, temveč »znotraj« besedila, in tvoj lik postane zastopnik tega, kar si napisal. Ima pa takšno avtorstvo vsaj eno slabost za režiserja – včasih ne znaš biti tiho.

Se dramatik rodi ali to – tudi zaradi študija na igralški akademiji – postane?

Vedno sem veliko brala, vendar si nisem nikoli predstavljala, da bi lahko pisala za oder. V 3. letniku študija dramske igre sem si za izbirni predmet izbrala Dramsko pisanje pri prof. Žanini Mirčevski. Rada pišem v dramski obliki, saj se prav pri dramskem pisanju počutim najbolj živo. Prvo dramsko besedilo z naslovom *Ona*, napisala sem ga še v času študija, je sicer izrazito monološko in vsebuje le nekaj dialogov, toda občutek pri pisanju besedila, za katerega veš, da je namenjeno uprizorjanju, torej odru in igralcem, je drugačen, vznemirljivejši kot pri pisanju poezije ali proze. Pišem šele nekaj let, ampak vem, da se pisanje in dramska igra dopolnjujeta, in da brez igre nikoli ne bi začela pisati.

Koliko pa ima pri vsem tem opraviti genetika: oče režiser, mama igralka, prvi dedek pesnik, drugi dramatik? O genetiki ne vem veliko, vem pa, da je prav moj mariborski dedek v meni zbudil veselje in ljubezen do literature; marsikatero besedilo je znal na pamet, recital mi je pesmi in mi razlagal o vsem, kar me je v šoli dolgočasilo. Ja, najbrž so svoje res doprinesli geni.

Ste besedilo dali v strokovno presojo dedku in staršem? Zakaj režije besedila niste zaupali kar očetu Vitu Tauferju?

Živeti v tako majhnem gledališkem prostoru, kot je Slovenija, in biti v sorodu z gledališkimi ustvarjalci, ni prednost, saj so vsi prepričani, da ti lahko gledajo pod prste in si zato izpostavljene ostrejši kritiki. Če Vito ne bi bil moj oče, bi mu besedilo najbrž kar sama poslala v želji, da bi se ga lotil, zdaj pa mu ga ne dam. Če sem iskrena, moram priznati, da komaj čakam, da bo režiral katero od mojih poznejših besedil, a prve korake hočem narediti sama!

Pišete hitro?

Nisem disciplinirana piska. Za zgodbo imam po navadi veliko idej, ki jih odmetavam toliko časa, da na koncu ostane ena sama. Tista prava, ki me potegne vase, in nato pišem tako, kot bi se besedilo pisalo samo. Šele ko je napisano, ugotovim, kaj je sploh nastalo. Nekako presejati tudi mene. Veliko časa porabim za zbiranje idej, razmišljanja in premlevanja, zgodba in dialogi se nato hitro sestavijo.

Če bi se morali odločiti ... Bi izbrali igro ali pisanje?

To me je vprašal tudi dedek Tone in enako vprašanje so mi postavili profesorji na akademiji. Vsi pa so pričakovali, da se bom odločila zgolj za igralstvo ali za pisateljstvo. Takšna in podobna vprašanja so seveda neumna. Igralec, ki vedno igra le tuja besedila in nikoli ni sam napisal ničesar, in dramatik, ki nikoli ni stal na dramskem odru, ne moreta popolnoma razumeti dela drug drugega. Toda če pišeš in obenem tudi igraš, začneš na pisanje ali na dramsko igro gledati drugače. Vedno bom najprej igralka, pisanju pa se ne bom odrekla. Ko pišem, sem sama s seboj, zato to lahko to počnem z večjo svobodo in z večjimi kretnjami. Navsezadnje je bilo tudi pisanje tisto, ki mi je vrnilo veselje do dramske igre, ki sem ga sredi

Prvič v Gledališču Koper **Matjaž Latin** – režiser

Foto: Ana Kováč

Matjaž Latin (1970, Maribor) je diplomant gledališke režije na Akademiji za dramsko umetnost v Zagrebu. Doslej je režiral več kot 60 gledaliških uprizoritev doma in na Hrvaškem, področje njegovega delovanja in ustvarjanja pa so tudi film, televizija in igra.

Režiral je domala v vseh slovenskih gledališčih (Drama SNG Maribor, SNG Drama Ljubljana, SNG Nova Gorica, MGL, MG Ptuj, PG Kranj, SLG Celje, SSG Trst, Cankarjev dom, LG Maribor), za *Evropsko prestolnico kulture Maribor 2012* pripravil uprizoritev *Safari tour Maribor* ter bil soavtor projekta *Was ist Maribor*.

Kot režiser pogosto ustvarja na Hrvaškem (HNK Ivana pl. Zajca na Reki, HNK Split idr.). Je tudi režiser dokumentarnega filma *Besede onkraj vidnega*, ki je bil predstavljen kot dokumentarec meseca na RTV Slovenija januarja leta 2012. ■

študija – tako kot mnogi med nami – že skoraj izgubila.

V uprizoritvi igrate sošolci iz istega letnika akademije. Zgolj slučaj ali dokaz o vaši povezanosti?

Patrizia, Lovro in jaz smo bili sošolci do konca študija, Ilija je akademijo zapustil v drugem letniku, saj skrbi za kmetijo in prideluje odlično vino in oljčno olje. Kot nekdanjega sošolca smo ga k projektu povabili kot igralca in avtorja glasbe. Med seboj smo zelo povezani, dobri prijatelji in »sodelavci« smo. Če nekoga res tako dobro poznaš, kot se med seboj poznamo mi, je delo na odru lažje, bolj igrivo in zato tudi bolj ustvarjalno. Vesela sem, da sem bila študentka našega letnika.

Od premiere vas loči še teden dni. Kakšni so občutki?

Vse je minilo tako hitro! Besedilo sem napisala v zelo kratkem času, in tako hitro, kot sem ga

pisala, je minil tudi študij predstave ... Spomladi smo končali študij na akademiji, utrujeni smo, in žal mi je, da sem se morala med študijem te predstave ob koncih tedna vračati na vaje za novo uprizoritev v Ljubljani. Tako nisem imela časa, da bi se posvetila samo študiju v Kopru. A imeli smo se dobro, zato verjamem, da bo dobra tudi predstava.

Dušan Jovanović je nekoč dejal, da je vsako dramsko besedilo *bastard* med avtobiografskim in fiktivnim? Ste bili kdaj baletka? Ste kdaj igrali v šolskem bendu?

Tri leta sem obiskovala baletno šolo, toda debela nisem bila nikoli. Tudi benda nisem nikoli imela, čeprav mi je zdaj, ko se zaradi predstave znova počutim kot srednješolka, žal za to. Razen Ilije nihče od nas ni pravi glasbenik, vendar če je treba, znamo poprijeti za vsak instrument. ■ *Miha L. Trefalt*

Gledališče Koper in Cankarjev dom

Urška Taufer

Kako osvojiti fanta (4 simpl koraki)

Krstna uprizoritev

Režiser **Matjaž Latin**, scenograf **Marco Juratovec**, kostumograf **Andrej Vrhovnik**, avtor glasbe **Ilija Ota**, koreograf **Miha Krušič**, oblikovalec svetlobe **Jaka Varmuž**
Igralci: **Urška Taufer** (*Maja*), **Patrizia Jurinčič** (*Laura, Mama*), **Lovro Finžgar** (*Oče, Darko Metalko, Nora učiteljica 1, Nora učiteljica 2, Normalna učiteljica, Teta 2*), **Ilija Ota** (*Matic, Jakob, Oče Miha, Teta 1*).

Premiera 9. oktobra 2015 v Gledališču Koper

Režiser Matjaž Latin je ustvaril homogeno celoto brez poceni gagov in moraliziranja, z veliko žive glasbe (avtor Ilija Ota je zapisal raperske in rokavske note, a tudi nežnejše tone) in povednih songov; pustil je pripovednemu toku, da se razbohoti brez zastojev in brez odvečnega poglobljanja, ki ga besedilna predloga tudi sama ne premore, čeprav ponekod vendarle (površinsko) radikalizira različne odnose (triada mati-oče-hči ali razred-profesor). Zelo jasno in povedno pa uprizoritev ponuja vsakomur, predvsem mlademu gledalcu, izhod iz odtujitvene ujetosti, daje spodbudno perspektivo in napotek, da je samoozaveščevalni proces prava rešitev in zavedanje lastne individualnosti pravi korak v življenje, ne pa biti čreda. In te poante so brez vsakršne pedagoške otežitve, kar gre zagotovo uvrstiti med vrednosti predstave.

Igralski delež je režiser spretno poudaril, pozornost je usmeril predvsem v sproščenost in karakterizacijsko držo, saj so morali igralci oblikovati po več likov hkrati, razen protagoniste, šestnajstletne Maje. To je Urška Taufer posredovala zelo sproščeno, pozunanjeno in pripovedno, brez navlake, njena neposrednost je bila učinkovita in mladostniško razposajena, včasih zasanjana, včasih resnoba. Pravi *spiritus agens* predstave. ■ *Marij Čuk, Primorski dnevnik, 13. oktober 2015*

Kako osvojiti fanta (4 simpl koraki) Urške Taufer je dragocen prispevek k slovenski mladinski dramatik, izpisan v slengu in s tem blizu publiki, ki ji je predstava namenjena. Režija Matjaža Latina, igralski dosežki (posamične interpretacije in skupinska igra), scenografija in glasbeni aranžmaji so privedli do uresničitve izvirne, angažirane in z mladostno energijo nasičene uprizoritve. ■ *Anja Bajda, Primorske novice, 14. oktober 2015*

22. Primorski poletni festival

Šestnajst gledaliških predstav in drugih dogodkov, s katerimi je med 20. in 30. junijem na devetih prizoriščih postregel letošnji Primorski poletni festival (PPF), je povezovala tematika skrivnosti, lepote in svobode. Festival, ki sta ga tudi letos v sodelovanju pripravila Društvo Primorski poletni festival in Gledališče Koper, je bil po številu dogodkov sicer skromnejši, zato pa dobro obiskan.

V primerjavi z lanskim je bila večina letošnjih festivalskih predstav odigrana pod streho, nekaj pa so jih uprizorili tudi na že tradicionalnih zunanjih prizoriščih. Med pomembnejšimi gostujočimi predstavami so si obiskovalci lahko ogledali predstavo *Kavboji*,

Foto: Vranec Kumar

V okviru PPF smo z Mlakarjevim Pašonom gostovali tudi na dvorišču Pastoralno-kulturnega centra Georgios v Piranu, kjer si je predstavo pod zvezdami ogledalo skoraj 400 navdušenih gledalcev.

s katero sta se na PPF vrnila režiser Kokan Mladenović in ansambel Narodnega gledališča Kikinda (lani smo si lahko ogledali njuno komedijo *Dundo Maroje*), predstavo *Življenje se ustavi, življenje gre naprej* v izvedbi beograjskega Bitef teatra in baletno predstavo *Nevarna razmerja* v koreografiji Valentine Turcu in Lea Mujića v izvedbi Baleta SNG Maribor.

Foto: Radovan Čok

Foto: Radovan Čok

Avditorij sta napolnili tudi »starejši« uspešnici koprškega in novogoriškega gledališča, Mlakarjev *Sljehrnik*, ki je na festivalu dočakal 150. ponovitev, in De Filippova *Filumena Marturano*, ki smo jo uprizorili petdesetič.

Naše gledališče se je festivalskemu občinstvu predstavilo s komedijama Iztoka Mlakarja *Pašjon* in *Sljehrnik*, z De Filippovo *Filumeno Marturano*, PPF pa z eno svojih zgodnjih produkcij, Tomšičevo monokomedijo *Bužec on, bušca jaz*, ki jo je igralka Saša Pavček tokrat odigrala petstotič. V znamenju jubileja sta bili tudi koprodukcijski uprizoritvi Gledališča Koper in SNG Nova Gorica: *Filumena Marturano* je na festivalu dočakala 50. ponovitev, *Sljehrnik* pa 150.

Letošnji PPF je zaznamoval tudi izid publikacije o prvih dveh festivalskih desetletjih. Uredila jo je predsednica Društva PPF Neva Zajc, oblikoval pa Tomaž Burlin. ■

Mojca Fatur – nagrajenka 18. FSF

Sredi septembra je v portoroškem Avditoriju potekal 18. festival slovenskega filma, na katerem se je zvrstilo 146 filmov, od tega v tekmovalnem programu 14 celovečernih, pet srednjemetražnih in večdeset kratkih. Žirija je podelila dvajset vesen za glavne avtorske dosežke, med njimi tudi vesno za najboljšo žensko vlogo. Prejela jo je članica našega gledališča, igralka Mojca Fatur za vlogo Maje v televizijskem filmu *Štiri stvari, ki sem jih hotel početi s tabo*, režiserja Mihe Knifca (produkcija RTV Slovenija). Mojca Fatur je z vlogo prepričala tudi Stopovo žirijo, ki ji je podelila nagrado za Stopovo igralko leta. Čestitamo! ■

Galerija pri morju

Ob 15. obletnici Gledališča Koper smo v Galeriji ob morju – gre za novo razstavno ponudbo na prostem, ki na mestnem vhodu/izhodu pripoveduje o kulturni in naravni dediščini mesta ter njegovega zaledja – na ogled postavili fotografije, ki kažejo prehojeno pot našega gledališča. Fotografije so delo mojstrov gledališke fotografije: Jake Varmuža, Radovana Čoka, Petra Uhana in Nejca Sajeta; za njihovo končno podobo pa je poskrbela oblikovalka vidnih sporočil Darja Vuga.

V Galeriji pri morju, ki je nastala na pobudo direktorice Gledališča Koper, Katje Pegan, ter Komunalne Koper (ta je opravila tudi vsa potrebna dela za namestitev povečav), bodo tudi v prihodnje razstavljali priznani mojstri fotografije. Za tuje in domače obiskovalce bodo skozi objektiv ujeli kulturne in naravne znamenitosti, ki naše mesto in prostor, v katerem živimo, delajo poseben, edinstven. Galerije na prostem se postavljajo v vse več mestih, da bi slavile lepote ter zgodbe ljudi in sveta. Da bi ujele in zamrzile trenutek ustvarjalnosti ljudi ali narave. Če se ustavimo, bomo videli veliko tega. Za nas so pogled ujeli najboljši mojstri. ■

Foto: Dav

Gledga ■ Občasnik Gledališča Koper in Obalnih galerij Piran ■ Letnik XIII, številka 4 ■ Izdajajo Gledališče Koper in Obalne galerije Piran ■ Za izdajatelje Katja Pegan in Jelka Pečar ■ Uredništvo Tatjana Sirk, Miha L. Trefalt (odgovorni urednik) ■ Lektorica Alenka Juvan ■ Obdelava slik Vek Koper, Marica Peterlin ■ Tisk Tiskarna Vek Koper ■ Naklada 2.500 izvodov ■ Koper, oktober 2015 ■ Izid občasnika Gledališča Koper in Obalnih galerij Piran so omogočili Ministrstvo za kulturo RS, MO Koper in Občina Piran ■ Na naslovnici Gledališča Koper: prizor z vaje za predstavo *Živci* (foto: Jaka Varmuž) ■ Na naslovnici Obalnih galerij Piran: kipar Marko Zelenko na Forma vivi Portorož 2015 (foto: Jadran Rusjan)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA DI CAPODISTRIA

OBČINA PIRAN
COMUNE DI PIRANO

